Canadian Israelite
The first and only Jewish Weekly in the entire Dominion of Canada
Office: 823 Main St. St.-John 1454

דער קענעדער איד

Der Canader Yid
אפיס 823 מיין סט. סט.-דזשאן 1454

Vol. II. No. 45. Winnipeg, Friday, November 10th, 1911.
Price Two Cents
וויניפעג, פרייטאג, י"ט חשון תרע"ב. לויף נומער 60.

פאר דעם ציון אינסטיטוט.

אויף א מיטינג פון די „בני ציון" לעצטען זונטאג אין „עדת ישורון" שוהל, איז בעשלאסען געווארען צו גרינדען א ציון אינסטיטוט אין צענטער פון דער אידישער בעפעלקערונג אין דער נארד ענד, וואו עס זאל זיין פלאץ פאר א פריי לעזע צימער, ביבליאטעק, מיטינג לאקאלס פיר אלע אידישע אנגעלעגענהייטען, און הויפטזעכליך זאל זיין א פלאץ פאר פערשיעדענע לעקטשורס און פארלעזונגען איבער אידישע געשיכטע, ליטעראטור און קולטור. א פלאץ וועלכעס זאל פעראייניגען דעם גאנצען לאקאלען יודענטהום, פיר נוצליכע געזעלשאפטליכע ארבייט.

פאלגענדע פערזאנען האבען זיך שוין אפגערופען מיט זייערע בייטרעגע פיר דעם וויכטיגען צוועק: א. קאפלאן $25, א. ראטנער $25, ר. סערעברין $25, א. אסאוואסקי $10, י. וואלדמאן $25, ה. זאסלאווסקי $10, ל. סעגאל $10, דים $2, כץ $10, ברוזער $3, דאפרושין $5, חעסטרין $5, מיסים נאם $3, י. עסטרין $3, י. סעקטער $3, שטערנבערג $15, מייזער $3, מ. גליקסבערג $5, ה. סגל $5, מ. ראזענבלום $25.

א קאמיטע פון 7 איז ערוועהלט געווארען נאכצוזוכען א פאסענדען פלאץ און אויסארבייטען אלע פלענער ווי אויך צו שאפען די נויטיגע מיטלען.

גיבען א פאלשע וואג אין קאהלען.

דיזע וואך זיינען צוועלף קאהל דילערס ארעסטירט געווארען אויף דער בעשולדיגונג אז זיי האבען פאר א גאנץ לאנגע צייט געגעבען א פאלשע וואג, צו יעדער טאן קוילען האט געפעהלט. דער טרייעל וועט פארקומען אין א וואך ארום.

וועט אונטערזוכען דעם צענזוס.

דער אגריקולטור מיניסטער, מר. מארטין בורעל, האט ערקלעהרט אז פון די שטעדט פון וואנען עס זיינען פאראן קלאגען אז דער צענזוס איז ניט ריכטיג צוליעב די נאכלעסיגקייט פון די קאמישיאנערס, וועט געמאכט ווערען אן אונטערזוכונג און דער צענזוס וועט פעררעכט ווערען.

קענעדא קען האנדלען ווי זי וויל.

אויף אן אנפראגע וואס איז געמאכט געווארען אין האוז אף קאמאנס אין לאנדאן, ענגלאנד, וועגען דעם קריעגס פארט וואס די יונייטעד סטייטס רעגיערונג בויעט ביי דעם „לייק מישיגען", האט דער אויסערליכער מיניסטער סיר עדוואורד גריי געענטפערט אז דאס בעלאנגט צו קענעדא זעלבסט זי זאל האנדלען ווי זי פערשטעהט. ענגלאנד וועט זיך ניט מישען דערצו.

שנעע שטורעם אין דער וועסט

א גרויסער שנעע שטורעם האט געבושעוועט אין דער גאנצער וועסט פון דעם פאסיפיק קאוסט אן ביז וויניפעג. פיעלע טריינס האבען געמוזט אבגעשטעלט ווערען און פיעלע תבואות וואס מען האט נאך ניט אריינגענומען אין די שפייכלערס, זיינען פערניכטעט געווארען.

ברענדאן געגען מוניסיפאל אונערשיפ.

אין ברענדאן, מאניטאבא, איז פאריגע וואך ביי א מיטינג פון שטאדט קאנסול דורכגעגאנגען ביי א מאיאריטעט אז די סטריט ריילווי זאל בעלאנגען צו דער שטאדט, ניט צו קיין פריוואט קאמפאני, נעגען דיזען בעשלוס זיינען געווען דער מעיאר און איינינע אלדערמען. די פראגע איז איבערגעגעבען געווארען צו א רעפערענדום צו די טיקעטס צאהלער און נעכטען איז בעקאנט געווארען אז די מעהרהייט פון ברענדאנער איינוואהנער ווילען ניט קיין מיוניסיפאל אונערשיפ. די סטריט ריילווי וועט אלזא איבערגעגעבען ווערען צו א קאמפאני.

רעליגיאן אין די סקוהלס

ביי א קאנווענשאן פון אלע גלחים פון גאנץ אלבערטא וועלכע איז אבגעהאלטען געווארען דיזע וואך אין קאלגארי איז בעשלאסען צו קעמפפען פיר די איינפיהרונג פון רעליגיעזע ערציהונג אין די פאבליק סקוהלס.

פון אטלאנטיק ביז פאסיפיק.

דער לופט פליהער מר. ראדזשערס האט אויסגעפיהרט זיין לופט רייזע וואס ער האט אונטערגענומען צו מאכען איבער דעם גאנצען אמעריקאנער קאנטינענט פון נויארק ביז סאן פראנציסקא, און ער האט געמאכט די רייזע פון 4231 מייל אין 4924 מינוט. דאס איז די גרעסטע לופט רייזע וואס איז ווען עס איז געמאכט געווארען.

באלפור אוים לידער פון דער יוניאניסט פארטיי.

דיזע וואך האט מר. באלפור, דער לידער פון דער יוניאניסט פארטיי אין ענגלאנד, רעזיגנירט „צוליעב זיין געזונדהייט". אבער עס איז בעוואוסט אז עס איז אנגעגאנגען א שטארקער קאמפף צווישען מר. באלפור און מר. טשעמבערליין צוליעב די פראגען פון „האם רול" פאר די איירישע און טאריף פראטעקשאן.

מר. טשעמבערליין איז דער לידער דערפון אין דער יוניאניסט פארטיי, און דיזע צוויי פראגען האבען יעצט געזיעגט מיט דער ארויסטרעטונג פון מר. באלפור.

טש. טעדמאן אלס אלדערמאן

ווי מר. ב. שעפס גיט אונז איבער, האט מר. טשארלז טעדמאן ערהאלטען פיעלע בריעף און אויך פערזענליכע בקשות פון זיינע פריינד אז ער זאל לויפען אין אידישען קווארטאל ווארד 5 אלס אלדערמאן.

עס איז פערשפארט צו זאגען אז די נארד ענד מוז האבען אן אייגענעם פערטרעטער אין סיטי האל און עס איז ווידער קיין צווייפעל ניט אז מר. טעדמאן איז א פעהיגער יונגערמאן און וואלט די שטעלע ארענטליך פערטראטען. עס איז געווענדט בלויז אן זיינע פריינד אז זיי זאלען ענערגיש ארבייטען דאס מר. טעדמאן זאל ערוועהלט ווערען און זאל דער אידישער ווארד 5 האבען אן אייגענעם אידישען אלדערמאן. עס איז לאנג צייט געוועזן!

מאד. שעהנגאלד אין מירעלע אפרת.

פאר דער קווינס האל וועט די בעליעבטע שוישפיעלערין מאדאם שעהנגאלד שפיעלען אן אבענד און וועט אויפטרעטען אין יעקב גארדין'ס מייסטערווערק „מירעלע אפרת".

די מאדאם שעהנגאלד איז צו גוט בעקאנט דעם היעגען פובליקום נאך זייט זי האט געשפיעלט מיט דער נאטאנזאן קאמפאני און האט זיך אויך אין משך פון דער לעצטער צייט ערווארבען פיעלע פאטראנייזער און פריינד, דען זי איז אהן צווייפעל א גרויסער און וויכטיגער טאלאנט אויף דער אידישער ביהנע. דאס מענעדזשמענט פון קווינס טהעאטער האט דערום געטהאן א גוטע זאך ווען זיי האבען פערשטאנען איינצולאדען דער מאדאם שעהנגאלד צו אויפטרעטען אין אזא וויכטיגער ראלע ווי „מירעלע אפרת" צו זייער אייגענעם אבענד.

וואס מיר דארפען בעשטימען.

ביי א מיטינג פון סיטי קאונסיל איז פארגעלעגט געווארען א „ביי-לאו" וועגען א 2 מיליאן דאלאר עקספענס פאר דער שטאדט, דאס וועלען די בירגער דארפען בעשטימען ביי דעם שטאדט עלעקשאן וואס וועט שטאטפינדען נעקסטען מאנאט. די צוויי מיליאן דאלאר זיינען פאר פאלגענדע צוועקען: 660 טויזענד דאלאר פיר נייע סקוהלס, 600 טויזענד דאלאר פיר א נייע סאבווויי אונטער די סי פי אר טרעקס אין פרינצעס סט. צווישען היגינס און דזשארווים עוועניו, $500,000 פיר א פלאץ פאר דער אויסשטעלונג, און 300.000 דאל. פיר א נייעם סיטי האל נעבען דעם אלטען.

די ערעפענונג פון קענעדער פארלאמענט.

גרויסע פארבערייטונגען ווערען געמאכט צו דער ערעפנונג פון דעם פעדעראלען דעפארטמענט, ווייל עס איז צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון „קענעדא אז א גאווערנאר דזשענעראל וועלכער איז פון „קעניגליכע בלוט" וועט אפיציעל עפענען די סעשאנס פון פארלאמענט. די ערעפנונג וועט שטאטפינדען נעקסטען דאנערשטאג דעם 16טען נאוועמבער.

ענגלישער עליען ביל אויפגעגעבען

די ענגלישע רעגיערונג האט בעקאנט געמאכט אין פארלאמענט אז דער ביל צו בעשרענקען אימיגראציאן וואס איז אין די צווייטע לעזונג דורכגעפיהרט געווארען פאריגען זומער, ווערט יעצט אויפגעגעבען, ווייל די רעגיערונג האט יעצט וויכטיגערע ארבייט אין האנד און קען זיך יעצט דערמיט ניט אבגעבען. דער נייער עליען ביל איז געווען צוזאמענגעשטעלט פון א פריוואט ביל, פון איינעם פון די בילס, וועלכע מר. ווינסטאן טשוירטשיל אליין האט אריינגעבראכט. די מעהרסטע פון די ליבעראלע מעמבערס זיינען דערפון ניט געוועזן צופריעדען.

אין יעקאטערינאדאר האט דער נאטשאלניק פעראָרדענט מען זאל ארויסשיקען פון דעם געגענד אלע אידען וואס האבען דארט קיין וואהנרעכט.

אמעריקא מישט זיך אריין.

דער טירקישער אמבאסאדאר אין וואשינגטאן האט איבערגעגעבען פערזענליך צו דעם סטייטסער דעפארטמענט א פראטעסט פון טירקיי געגען איטאליען וועלכע האט ביי דער יעצטיגער קריעג און מיט איהרע שוידערליכע אכזריות אין טריפאלי געבראכען אלע רולס פון קריעג וואס זיינען אנגענומען צווישען ציוויליזירטע פעלקער. ער האט דערום געפאדערט אז אמעריקא זאל זיך אריינמישען אין די אינטערעסען פון מענשליכקייט.

ווי עס שיינט האט דער פראטעסט געווירקט. דען ווי עס מעלדען די טעגליכע ציימונגען איז די אמעריקאנער קריעגס שיף „טשעסטער" אבגעפאהרען נאך טריפאלי און וועט אונטערזוכען די דארטיגע לאגע און אויך מאכען אן אויספארשונג וועגען די מערדערייען פון דאס איטאליענישע מיליטער.

די כינעזישע רעוואלוציאן.

דער בעריכט אז פעקין, די הויפט שטאדט פון כינא איז שוין ביי די רעוואלוציאנערען אין די הענט, איז ניט ריכטיג, די רעוואלוציאנערען גרייטען זיך ערשט צו צו געהן נאך פעקין. דערפיר אבער זיינען דיזע וואך אריינגעפאלען אין די הענט פון די רעוואלוציאנערען צוויי פון די וויכטיגסטע שטעדט אין כינא: שאנג האי און קאנטאן. די קייזערליכע פאמיליע איז גרייט ביי יעדען מאמענט צו אנטלויפען פון פעקין. און אלע פרינצען און רעגיערער פון דער מאנדזשו דינאסטיע זיינען זיך צונויפגעלאפען קיין פעקין אום צו ארגאניזירען א גרויסע שחיטה אויף די כינעזער, ווען די רעוואלוציאנערען וועלען שוין זיין אין פעקין. דאס וועט זיין א נקמה פאר אבשאפען די מאנדזשו דינאסטיע פון כינא.

משומדים מוזען זיין גוט און פרום.

די רוסישע רעגיערונג האט בעשלאסען צו פערווירקליכען דעם בעשלוס וועגען משומדים, וואס איז אנגענומען געווארען אויף דעם פעראייניגטען צוזאמענפאהר פון די נאציאנאליסטען און די שווארצע מאות פון זיד - רוסלאנד באלד נאך סטאליפין'ס טויט.

דער בעשלוס לויטעט, אז אידען וואס ווילען בעקומען גלייכבערעכטיגונג, דארפען זיך טויפען און אננעהמען דאס פראוואסלאווע גלויבען און ערשט נאכדעם, אז זיי וועלען א יאהר צייט נאך זייער טויפען בלייבען גוטע פראוואסלאווע קריסטען זאלען זיי בעקומען אלע בירגערליכע רעכט. צוליעב דעם ציעל וועט געגעבען יעדער פראוואסלאווענעם קלויסטער געגרינדעט ווערען א ספעציעלע ביורא, וועלכע וועט אויפנעהמען די בקשות פון די אידען וואס ווילען זיך טויפען און וועט פיהרען די רעקארדס פון די נייע קריסטען אין פערלויף פון דאס ערשטע יאהר פון זייער טויפען זיך.

8590 זעלבסטמארדען אין 1910

די ציפער פון דער סטאטיסטיק וועלכע איז צונעשטעלט געווארען אין דער צענזוס ביורא אין די סטייטס ציינען, דאס אין יאהר 1910 זיינען געווען 8590 זעלבסטמארדען.

די גרעסטע צאהל איז געווען אין מאנאט מארטש. דאן האבען 856 פערזאן זיך גענומען דאס לעבען. דער מאנאט פעברואר האט געציינט די קלענסטע צאהל זעלבסטמערדער, 81. דאן קומט יוני מיט 803 זעלבסטמארדען. יאנואר מיט 641, אפריל מיט 713, מאי מיט 757, דזשוליי מיט 777, אויגוסט מיט 714, סעפטעמבער מיט 706, אקטאבער מיט 710, נאוועמבער מיט 684 און דעצעמבער מיט 648 זעלבסטמארדען.

איין מענש. איין וואוט.

ווי בעוואוסט איז ביז יעצט געווען א געזעץ אין ענגלאנד אז דער יעניגער, וועלכער האט הייזער אין פערשיעדענע פלעצער האט איבעראל געהאט א רעכט צו וואוטען. עס איז אויסגעקומען אז איינער האט אמאל געקענט וואוטען מעהרערע מאל. יעצט אבער ווערט דורכגעפיהרט אין ענגלישען פארלאמענט א ביל פון דעם פרעמיער אזויע. דער איינער זאל נור האבען איין וואוט, מעג ער האבען הונדערטע הייזער אין פערשיעדענע פלעצער. מען האפט אז דיעזער ביל וועט דורכגעהן.

נייע גאווערמענט בילדינג

איידער מיר געהען צום פרעס איז בעקאנט געווארען אז די פראווינשעל גאווערמענט לאדעט איין ארכיטעקטארס אויף צו געבען פלענער פאר א נייע גרווערמענט בילדינג וואס זאל קאסטען א צוויי מיליאן דאלאר.

מאדערא איינגעפיהרט אלס פרעזידענט פון מעקסיקא

פראנציסקא מאדערא איז איינגעפיהרט געווארען אין זיין אפיס אלס פרעזידענט פון מעקסיקא.

די צערעמאני איז געווען קורץ און איינפאך. מאדערא האט אין פארלאמענט געשווארען צו זיין טריי די קאנסטיטוציאן און דע לא בארא האט איהם איבערגעגעבען דעם עמבלעם פון פרעזידענט.

אין דער צייט וואס דיזע צערעמאני איז אויסגעפיהרט געווארען האט די פאליציי ענטדעקט א פערשווערונג געגען דער נייער רעגיערונג. די פיהרער פון דער פערשווערונג זיינען געווען געוועזענע מיניסטארען אונטער דיאז. זייער פלאן איז געווען אויפצוהויבען א רעוואלוציאן אין לאנד. דורך די ניט פארזיכטיגקייט פון איינעם פון זיי האט די פאליציי דערפון ערפאהרען און האט די פיהרער ארעסטירט.

טירקישער צושטאנד פיעל בעסער.

אן אמעריקאנער דיפלאמאט וואס איז אנגעקומען קיין לאנדאן פון טירקיי דערצעהלט אז דער צושטאנד פון די טירקען אין טריפאלי האט זיך לעצטענס בעדייטענד פערבעסערט.

אהין זיינען אנגעקומען די פעהיגסטע אפיציערען פון דער טירקישער ארמעע וואס פיהרען יעצט דעם קאמפף געגען איטאליען.

ווער עס איז הונגעריג
געהט אוועק זאט פון
ווארשויער רעסטאראנט
55 מארטהא סטריט
פהאן מיין 8451 ד. ליוויי, פראפ.

ALLOWAY & CHAMPION, BANKERS & BROKERS

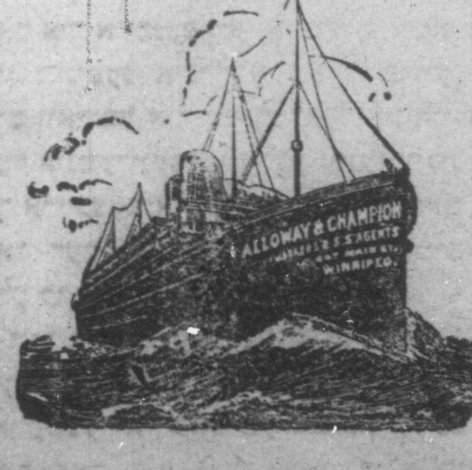

אויב איהר דענקט אהיים צו פאהרען!
עס מאכט נים אוים מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופרידענשטעלען. מיר זענען אגענטען פאר די גרעסטע און בעסטע שנעלשיף קאמפאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו אייער דינסט און וועלען אייך געבען אלע אויסקינפטע וועגען אייער רייזע.
מיר האלטען שטענדיג אין אונזערע קאסע איין גרויסע סומע רוססישע, עסטרייכישע און פרעמדע געלדער וועלכע מיר פערקויפען צו די מעססיגסטע פרייזען. מיר שיקען געלד שנעל און זיכער איבער דער גאנצער וועלט.
אללאוועי און טשאמפיאן
667 MAIN STREET

קיין אורזאכע
איהר האט ניט קיין אורזאכע ווארום איהר זאלט ניט נוצען מר. נ. סעגאל'ס ברויט. דאס איז די איינציגע אידישע בעקעריי וואו אלעס ווערט געמאכט אויף דעם ריינסטען אופן פון דעם בעסטען מעהל, אין יעדער צייט קענט איהר אליין אריינקומען און זעהען ווי מר. סעגאל גיט זיך די מיה אז דאס ריינקייט ביים באקען זאל אבגעהיט ווערען און דאס מעהל וואס ער קויפט זאל זיין פון דאס בעסטע און שעהנסטע פרישע און גוט געבאקענע חלות אדער ברויט קריגט איהר צו יעדער צייט. פרובירט איינמאל און איהר וועט בלייבען א שטענדיגער קונה ביי
N. SEGAL
510 Selkirk Ave.

עס קומט
יאהאן קובעליק
דער גרעסטער וויאליניסט אין דער וועלט, וועט שפיעלען אין סענטראל טשוירטש, דאנערשטאג דעם 16־טען נאוועמבער.
סובסקרייבט זיך באלד און קריגט דעם ערשטען און בעסטען וואהל פון סיטס
סובסקריבשאן ליסט אין אלע מיוזיק סטארס און אין אפיס פון „קענעדער איד". (קנאבע פיאנא געיוזט).
JOSEPH M. TEES, Concert Manager.

אין פארבערייטונג: — דיא מאדאם שעהנגאלד אלס מירעלע אפרת.